

nederlandse
montessori
vereniging

NMV
inhoudelijk jaarverslag
verenigingsjaar 2022-2023

Voorwoord	3
1 Bestuur NMV	4
1.1 Doelstelling	4
1.2 Samenstelling	4
1.3 Algemene Leden Vergadering (ALV)	4
1.4 Ontwikkelingen	5
1.4.1 Strategische koers	5
1.4.2 Declareren	5
1.4.3 Onderwijsinspectie	5
1.4.4 Themadag	6
1.5 Voornemens schooljaar 2023-2024	6
2 Netwerk 0-12	6
2.1 Doel	6
2.2 Samenstelling	6
2.3 Werkzaamheden, besluiten en adviezen	7
2.4 Voornemens schooljaar 2023-2024	8
3 Netwerk 12-18	9
3.1 Doel	9
3.2 Samenstelling	9
3.3 Werkzaamheden, besluiten en adviezen	10
3.3.1 Kenniskringen	10
3.3.2 Schoolleiders Conferentie	11
3.3.3 Ontwikkelplan	11
3.3.4 Visitaties	11
3.3.5 Losse ontwikkelingen	11
3.4 Voornemens schooljaar 2023-2024	12
4 Netwerk Opleiders & Ontwikkelaars	12
4.1 Doel	12
4.2 Samenstelling	12
4.3 Werkzaamheden, besluiten en adviezen	13
4.4 Voornemens schooljaar 2023-2024	13
5 Netwerk Ouders, Lectoraat en Internationalisering	13
5.1 Doel	13
5.2 Netwerk Ouders	14
5.3 Internationaal	14
5.4 De Lectoraten Vernieuwingsonderwijs en Vernieuwend onderwijs	14
6 Communicatie	16
6.1 Vernieuwing van het magazine	16
6.2 Opzetten nieuwe website	16
6.3 Montessorinet	17
6.4 Publicatie Burgerschap	17
6.5 Landelijke montessoridag	17

Voorwoord

Terugkijken is altijd van groot belang om ook weer verder te kunnen gaan. Het was opnieuw een fijn jaar van samenwerking binnen de netwerken van onze vereniging.

Montessori stond bovendien in de belangstelling van het wat grotere publiek. Er zijn twee basisscholen bij gekomen en twee scholen voor voortgezet onderwijs zijn aanstaande. Hierdoor volgen weer meer leerlingen in Nederland montessorionderwijs dan vorig jaar. Een mooi compliment voor ons allen.

Afgelopen jaar zijn er ook mooie samenwerkingsverbanden ontstaan tussen onze netwerken. Met behulp van de, nu door de netwerken gevulde, strategische-koers-agenda kunnen we als bestuur verder richting geven aan meer geborgde samenwerking tussen de netwerken.

Als bestuur van de NMV met straks in een jaar tijd vier nieuwe leden, bieden we hierbij graag het jaarverslag van het verenigingsjaar 2022-2023 aan, voor de leden om te kunnen lezen waar we in de vereniging zoal nog meer mee bezig zijn geweest het afgelopen jaar.

Het jaarverslag is de start van het gesprek over de begroting van volgend jaar.

We zijn trots op wat er is bereikt door de leden en de netwerken. En blij met onze ondersteuning door Peter Warnders op het NMV-kantoor.

Veel plezier met lezen!

San van Donselaar,
Voorzitter NMV

1 Bestuur NMV

1.1 Doelstelling

Het bestuur van de NMV geeft richting aan de ontwikkeling van de vereniging, verbindt en stimuleert ontwikkelingen. Tevens heeft het bestuur een verantwoordelijke rol binnen de vereniging in de verantwoording van financiën, het oplossen van knelpunten en in het integer en verantwoord handelen.

1.2 Samenstelling

Het bestuur kende gedurende het verslagjaar de volgende samenstelling:

- Floor Vermeulen, voorzitter (tot en met 17 november 2022)
- San van Donselaar, voorzitter (vanaf 17 november 2022)
- Dineke de Korte, secretaris, portefeuille Netwerk 0-12
- Miguel Delcour, penningmeester
- Els Mattijssen, portefeuilles ouders, internationaal en Lectoraten Vernieuwingsonderwijs en Vernieuwend Onderwijs (tot en met 17 november 2022)
- Willemien Bekema, portefeuilles ouders, internationaal en Lectoraten Vernieuwingsonderwijs en Vernieuwend Onderwijs (vanaf 17 november 2022)
- Joëlle de Groot, portefeuille Netwerk opleiders en ontwikkelaars
- Jan Wouter Koning, portefeuille Netwerk 12-18
- Egbert de Jong, portefeuille pr&communicatie

Het bestuur heeft een door de ALV vastgesteld rooster van aftreden.

Het bestuur heeft dit verenigingsjaar tien maal, meest live, vergaderd. Naast de gebruikelijke zaken als begroting en jaarrekening, is aandacht uitgegaan naar de strategische koers en het Netwerk O&O.

Bestuursleden van de NMV ontvangen traditiegetrouw een vergoeding voor verrichte werkzaamheden. Dit betreft voor de algemene bestuursleden een vrijwilligersvergoeding met een maximum van 1700 euro per jaar (conform de regels van de Belastingdienst voor vrijwilligersvergoeding); voor de voorzitter, secretaris en penningmeester geldt een bruto vergoeding van 800 euro per maand. Bestuursleden kunnen geen aanspraak maken op verdere vergoedingen, zoals reiskosten. In de toekomst kunnen hier altijd nieuwe keuzes in worden gemaakt.

1.3 Algemene Leden Vergadering (ALV)

De ALV van 17 november 2022 vond plaats in Domstad, Utrecht. Het Lectoraat Vernieuwend Onderwijs presenteerde daar *Montessori-onderwijs en burgerschapsvorming. Balanceren tussen toerusten en ruimte geven*. Jaap de Brouwer gaf er een uitgebreide toelichting op. De publicatie, te vinden op NMV-website, werd als verlaat kerstcadeau gezonden aan alle basisscholen en scholen voor voortgezet onderwijs.

Anton Visser van de Open Universiteit, verzorgde een presentatie over schoolrapportage aan ouders, waar hij onderzoek naar heeft gedaan.

Afscheid werd genomen van de bestuursleden Floor Vermeulen en Els Mattijssen. Als opvolgers werden San van Donselaar en Willemien Bekema benoemd. Els werd bij deze gelegenheid benoemd tot erelid van de NMV. De jaarrekening 2021-22 werd vastgesteld.

De ALV van 24 mei 2023 vond eveneens plaats in Domstad. Daar werd Egbert de Jong alsnog benoemd voor een tweede bestuurstermijn; in de november vergadering was verzuimd dit te doen. San van Donselaar blikte terug op haar eerste 'honderd' dagen als voorzitter. Verder werd stilgestaan bij het certificeren van de verschillende opleidingen die worden gegeven door de leden van O&O. De stand van zaken rondom de strategische koers werd toegelicht door Egbert de Jong en Lex Spee, voorzitter van het Netwerk 0-12 (van wie tevens afscheid werd genomen). De nieuwe voorzitter van het netwerk, Irma Pieper, gaf een toelichting op de Kijkwijzer 0-4. Simone Doorson gaf een toelichting op hoe het Netwerk Ouders op stoom komt. Het gesprek met de leden over het belang van onderzoek en waar dan aan gedacht wordt, zal worden gevoerd na het gereedkomen van de strategische koers en het bespreken hiervan met en in de netwerken. De begroting 2023-24 werd unaniem vastgesteld.

1.4 Ontwikkelingen

1.4.1 Strategische koers

In verenigingsjaar 2020-2021 heeft het bestuur zich intensief ingezet om een strategische koers voor de NMV te ontwikkelen. In samenwerking met een externe kracht is de verenigingsstructuur, doel en manier van werken nader geanalyseerd. Hierna is er een model ontworpen waarbij we uitgaan van kern werkwoorden die binnen de vereniging nader ingevuld moeten worden: Bewaken, Ondersteunen, Ontwikkelen en Verbinden. Gedurende het verenigingsjaar 2021-2022 is het model besproken met de Netwerken 12-18 en O&O, waarbij zeer veel input is opgehaald. Het Netwerk 0-12 is een voorbereidingstraject gestart om bij dit gesprek zoveel mogelijk leden van het netwerk te betrekken. Deze gesprekken zijn in het verenigingsjaar 2022-2023 afgerond. Ook het Netwerk Ouders heeft een bijdrage geleverd. Na de zomer zal er een gesprek met de gezamenlijke netwerken over de koers plaatsvinden.

1.4.2 Declareren

Vanuit het Netwerk 0-12 is een voorstel gekomen om het declareren binnen het netwerk eenduidiger te maken. Het NMV-bestuur heeft dit als aanleiding gezien 'spelregels' voor de hele vereniging te maken. Het streven was het definitieve voorstel in de ALV van november 2022 te bespreken. Evenwel bleek dat binnen de netwerken er zeer uitlopend over declareren wordt gedacht. Het bestuur heeft daarom besloten het voorstel weer terug te nemen.

1.4.3 Onderwijsinspectie

Dit jaar is het gesprek met de Onderwijsinspectie over ontwikkelingen in het basisonderwijs voortgezet. Lang werd stilgestaan bij het burgerschapsonderwijs en de aangescherpte eisen (ook voor de andere basisvaardigheden) die gaan gelden.

1.4.4 Themadag

Na de succesvolle Themadag op 27 september 2021 over Ruimte voor ontwikkeling, zijn de voorbereidingen gestart voor een volgende Themadag op 30 oktober 2023 (Het kind in de nieuwe wereld). Sprekers zijn onder meer Pedro de Bruyckere en Jelle Ris. Het enthousiasme bij de aanmelding voor deze dag was groot en al snel moest worden gewerkt met een reservelijst.

1.5 Voornemens schooljaar 2023-2024

In het komende verenigingsjaar wil het bestuur de gesprekken met de netwerken over de strategische koers afronden en komen tot een meerjarenplan voor de vereniging. Tevens zal de wijze van certificeren van opleidingen van het Netwerk O&O worden afgerond.

2 Netwerk 0-12

2.1 Doel

Het Netwerk stelt zich onder andere ten doel het bevorderen en bewaken van de kwaliteit van ons montessoribasisonderwijs en -kinderopvang. Bovendien wil het Netwerk een bijdrage leveren aan de profilering van de Nederlandse Montessori Vereniging (NMV) waarbij onderdelen als verbinden en ontmoeten, en het delen van pedagogische en didactische zaken belangrijk worden geacht. Het netwerk wil zichtbaar en toekomstgericht zijn. Voortdurend wordt bij onderwerpen de waarom-vraag gesteld en op welke wijze de belangen van kinderen, hun ouders en medewerkers, zowel in ons onderwijs als de kinderopvang kunnen worden bevorderd.

2.2 Samenstelling

In Nederland waren er in dit verslagjaar 161 montessoribasis scholen en 33 instellingen voor kinderopvang, die onderverdeeld zijn in 10 regio's. Eén vertegenwoordiger van een regio neemt zitting in het landelijk Netwerk 0-12. Deze regio's werden in het schooljaar 2022-2023 aldus vertegenwoordigd:

- Regio Noord, Wyneke de Vries;
- Regio Noord-Holland, Muriel Piek;
- Regio Amsterdam, Katja Rakic;
- Regio Den Haag, Bianca Boutestijn;
- Regio Rotterdam, vacature;
- Regio Oost-Nederland, Irma Pieper;
- Regio Midden-Nederland René Derksen;
- Regio Gelderland Tjitske Geluk;
- Regio Zuidoost-Nederland, Lex Spee;
- Regio Zuidwest-Nederland, Esther Meesters.

Het Netwerk heeft ook een dagelijks bestuur dat in 2022-2023 bestond uit: Lex Spee, voorzitter, Irma Pieper, vicevoorzitter en René Derksen, penningmeester, ondersteund door

ambtelijk secretaris Peter Warnders; zij bereiden iedere Netwerkbijeenkomst voor. Voorzitter Lex Spee participeerde namens het Netwerk in de Audit Kerncommissie Netwerk 0-12.

2.3 Werkzaamheden, besluiten en adviezen

Het Netwerk 0-12 is vijf maal bijeen geweest, vooral online omdat het voor de deelnemers veel efficiënter is. En de digitale communicatie biedt ons bij uitstek een gelegenheid om onze doelen: 'ontmoeten en verbinden' ook daadwerkelijk te realiseren.

In het schooljaar 2022-23 werden 44 audits ingeroosterd. Hiervan werden er 24 afgerond en 13 doorgeschoven naar het komende jaar. 7 audits konden niet worden afgerond omdat scholen niet altijd tijdig reageerden op de reflectieve notitie van het auditteam.

Met het Netwerk Opleiders & Ontwikkelaars is door het dagelijks bestuur diverse malen contact geweest over bestaande en nieuwe opleidingen. We hebben opgemerkt dat professionalisering een belangrijk item is in het primair montessorionderwijs en dat een peiling onder leerkrachten dit reeds aangaf. Er is dus veel vraag. Aandacht is specifiek gevraagd voor een cursus werkplekcoach, lerarenondersteuner en onderwijsassistent.

Met het oog op de begroting van 2023-24 is opnieuw een beleidsrijke (meer)jarenbegroting opgesteld, gekoppeld aan inhoudelijke activiteiten.

Initiatief is reeds in het schooljaar 2021-22 genomen om duidelijkheid te krijgen over wat wel en niet te declareren teneinde de kosten van vrijwillige werkzaamheden enigszins te compenseren en zo mogelijk de betrokkenheid van nieuwe vrijwilligers te vergroten. Binnen onze vereniging zijn vrijwilligers immers onmisbaar, Het voorstel dat is gemaakt, is aangeboden aan het bestuur van de NMV (zie ook 1.4.2).

Als aandachtspunten zijn verder onder meer voorbij gekomen, en in bepaalde gevallen ook opgenomen en gerealiseerd in de meerjarenbegroting van het Netwerk:

- Hoe ziet de NMV er over 5 à 10 jaar uit? Het Netwerk wilde de leden hiertoe bevragen. Een voorbereiding en aanzet tot strategische koers werd gemaakt op een 'keukentafelgesprek' op het Montessoricollege in Nijmegen, begeleid door Laurens Hoekstra. Door middel van inspiratiesessies voor NMV-leden in Nederland, schriftelijk en online, onder begeleiding van Wilma Vervoort, werden leden bevraagd. Deelnemers hebben vanaf 17 mei 2023 de kans gekregen om op 9 stellingen te reageren. De uitkomsten zijn aan het bestuur van de NMV aangeboden als advies/aanbevelingen voor de nieuwe strategische koers;
- Aanzet werd gegeven tot het ontwikkelen van een methode aanvankelijk lezen uit een initiatief van de regio Oost. In een eerste presentatie is een en ander door de werkgroep tijdens een Netwerkvergadering uitgelegd;
- Een kijkwijzer met betrekking van het jonge kind (0-4 jaar) werd gerealiseerd;
- Het Netwerk 0-12 nam het initiatief tot een notitie over Burgerschap, helpend voor onze montessorischolen en -kindcentra. De brochure die hieruit voortkwam is door het Lectoraat Vernieuwend onderwijs, met hulp van leden van het Netwerk O&O, geschreven;
- Het Netwerk 0-12 heeft in samenwerking met de Kerncommissie auditeren

kwaliteitseisen opgesteld en besloten dat eerste auditeurs over de kwalificatie Vakbekwaam dienen te beschikken. Tevens is een eerste aanzet gemaakt om audits anders te organiseren;

- Er is in samenwerking met het Netwerk O&O een aanbod met betrekking tot montessorionderwijs en -opvoeding gecreëerd voor onderwijsassistenten en lerarenondersteuners. Middels een te behalen certificaat wordt bekwaamheid vastgesteld;
- Ten behoeve van het Netwerk Ouders zijn leden aangedragen, namens het Netwerk 0-12 nam Esther Meesters deel aan dit netwerk;
- Er is door het Netwerk meegewerkt aan de totstandkoming van een profiel voor een nieuwe voorzitter. Er is kennisgemaakt met San van Donselaar, onze nieuwe voorzitter;
- We constateerden dat door het opheffen van het Montessori Ontwikkelcentrum (MOC) het aan menskracht ontbreekt om relevante notities en beleidsstukken te maken. We hebben het immers allemaal druk, het is uiteindelijk vrijwilligerswerk terwijl we wél de middelen hebben om het te laten uitvoeren;
- Een en ander blijkt bijvoorbeeld concreet uit het gegeven dat NMV-documenten, van belang voor het Netwerk 0-12, dienen te worden geactualiseerd, waar nodig samen met andere netwerken;
- Bij het bestuur werd aandacht gevraagd voor de, continuïteit van, de bestuurssamenstelling. Eveneens is aangegeven dat, op termijn, de opvolging van de ambtelijk secretaris aandacht behoeft;
- Met betrekking tot de samenstelling van het Netwerk 0-12 hebben zich een aantal mutaties voorgedaan. In de eerste plaats werd het voorzitterschap van Lex Spee op verzoek van het Netwerk verlengd tot 1 augustus 2023. Er is afscheid van Lex genomen tijdens de laatste Netwerkvergadering waarbij hij zelf nog eens stil stond bij alle verrichte werkzaamheden. Tijdens de Algemene Ledenvergadering (ALV) werd hij namens het bestuur door Egbert de Jong bedankt voor alle inzet en betrokkenheid. Lex wordt in het (dagelijks) bestuur van het Netwerk opgevolgd door vicevoorzitter Irma Pieper en in de regio Zuidoost door Janneke van de Laar. Penningmeester René Derksen wordt met ingang van het schooljaar 2023-2024 opgevolgd door Esther Meesters. De benoeming van een nieuwe vicevoorzitter volgt. Tenslotte wordt Tjitske Geluk als regiovertegenwoordiger Gelderland opgevolgd door Ilse Buijtels.

2.4 Voornemens schooljaar 2023-2024

De Algemene Ledenvergadering van de NMV heeft de meerjarenbegroting van het Netwerk goedgekeurd. De verschillende onderdelen kunnen nu worden opgepakt. Aan de verschillende onderdelen zijn de namen van 'trekkers' gekoppeld. Tot de voornemens behoren verder onder meer:

- In de regio's wordt gezocht naar helpende handen. In de tien regio's zijn grote verschillen in deelname, betrokkenheid en contact. De regio Rotterdam behoeft aandacht. Als mensen persoonlijk worden benaderd, zo is de ervaring, zijn zij vaak bereid om inzet en betrokkenheid voor onze vereniging te tonen. Revitaliseren van

sommige regio's dient meegenomen te worden in het strategietraject en de op te stellen netwerkbegroting voor 2024-2025;

- Overwogen moet worden of samenwerking ook mogelijk is buiten de regio's om, bijvoorbeeld in de vorm van kenniskringen;
- Vanuit de Kerncommissie auditeren is het idee ontstaan om niet enkel te constateren wat de hulpvraag van scholen en kindcentra is, maar ook om een aanbod voor dit soort vragen te creëren in de vorm van deskundigheid, aanbod en professionalisering. Dit idee dient nader te worden uitgewerkt;
- Sinds 2021-2022 wordt aandacht gevraagd voor de gestroomlijnde communicatielijnen van de NMV in samenhang met een optimalisatie van de nieuwe website. Het Netwerk 0-12 is gevraagd tekstueel een bijdrage leveren aan de nieuwe website;
- Een notitie over passend onderwijs binnen ons montessorionderwijs is helpend voor scholen en kindcentra;
- Een instrument voor een interne kwaliteitsaudit alsmede een Kijkwijzer voor baby- en peutergroepen is zeer gewenst;
- Het besluit dat voor eerste, en zo mogelijk voor alle, auditeurs een kwalificatie Vakbekwaam geldt, betekent tegelijkertijd dat er een opleiding/cursus dient te komen voor directeuren, intern begeleiders etc. die de mogelijkheid biedt om de kwalificatie Vakbekwaam ook te verkrijgen;
- Herregistratie voor directeuren binnen het Schoolleidersregister door aan te bieden modules die relevant zijn en betrekking hebben op montessorionderwijs en -opvoeding;
- Al een aantal jaren wordt om een notitie gevraagd waarin kwaliteit(saspecten) van het montessorionderwijs in relatie tot besturen en de rol van de inspectie van het onderwijs, wordt beschreven. Montessorischolen en -kindcentra, vaak ressorterend onder een bestuur met ook andere -pedagogische- concepten, hebben hier behoefte aan. Het is eveneens helpend als de vereniging uitspraken zou doen over kwaliteit. Het toezicht van de inspectie van het onderwijs biedt hier immers ruimte voor.

3 Netwerk 12-18

3.1 Doel

Het Netwerk 12-18 verbindt montessori-instellingen voor voortgezet onderwijs met elkaar. Het Netwerk is gericht op gezamenlijke ontwikkeling. Hiervoor zijn kenniskringen actief.

3.2 Samenstelling

Van dit Netwerk maken deel uit alle twintig scholen voor voortgezet montessori onderwijs. Tweemaal komt het volledige Netwerk bijeen: in het najaar (als onderdeel van de tweedaagse Schoolleiders Conferentie) en in het voorjaar (zie verder bij Schoolleiders Conferentie). Tussentijds worden de belangen behartigd door een dagelijks bestuur:

- Berni Drop, Montessori College Nijmegen-Groesbeek, Nijmegen

- Conny van der Zande, Haags Montessori Lyceum, Den Haag (als opvolger van Jan Wouter Koning)
- Emma Gribling, Montessori Lyceum Flevoland, Almere
- Florence Weytingh, Montessori Mavo Rotterdam, Rotterdam (als opvolger van San van Donselaar)
- San van Donselaar, Pantarijn, Wageningen (tot in november 2022, toen zij werd gekozen als voorzitter van de NMV)
- Hüseyin Asma, Montessori Metis, Amsterdam

Het dagelijks bestuur heeft zes maal vergaderd, zowel live als online. De bestuursleden houden door het jaar heen contact met de aangesloten scholen.

Inhoudelijke ondersteuning wordt gegeven door Truus Bakker en Peter Warnders.

3.3 Werkzaamheden, besluiten en adviezen

3.3.1 Kenniskringen

Het hart van het Netwerk 12-18 wordt gevormd door de Kenniskringen.

Het netwerk 12-18 kent de volgende kenniskringen:

- Leiderschap
- Visitatie. Na een succesvolle evaluatie is de kenniskring overgegaan in een kwaliteitskring visitatie.
- Professionalisering
- Kantelen (waarin op onorthodoxe wijze naar onderwijs wordt gekeken; gedurende het jaar is besloten deze kenniskring slapende te maken)
- Maatwerk (waarin opgenomen hoogbegaafdheid, diversiteit en nieuwkomers)
- Certificeren
- Voorbereide omgeving

De beoogde kenniskring Doorlopende leerlijn 0-18 is vooralsnog geparkeerd.

Het verder werken aan de brede ontwikkeldoelen (kwalificeren om in het primaire proces competent montessoriaans te kunnen handelen; personaliseren om als montessoriaan een onderzoekend, creatief en persoonlijk leider te kunnen zijn; socialiseren om een bewust en actief bouwer aan de montessoriwereld en haar omgeving te zijn) krijgt gestalte in een publicatie die in 2023-24 zal verschijnen.

Door te werken vanuit kenniskringen kunnen het concretiseren van nieuwe ideeën en de uitwisseling daarvan vorm krijgen. Iedere kenniskring wordt begeleid door een procesbegeleider en kent een contactpersoon vanuit het netwerk-bestuur.

Het staat iedereen vrij een kenniskring op te richten. Er wordt zo expliciet (ook financiële) ruimte gelaten voor spontane initiatieven van de leden om tot samenwerking en ontwikkeling te komen.

Kenniskringen kunnen functioneren zonder opdracht van het netwerk.

Een instemmend besluit van het netwerk (via het netwerkbestuur) is alleen nodig als:

- a. de opbrengst van een kenniskring gevolg heeft voor alle scholen
- b. er een financiële bijdrage vanuit het netwerk wordt gewenst

3.3.2 Schoolleiders Conferentie

Ieder najaar vindt de tweedaagse Schoolleiders Conferentie plaats. Dit jaar was men weer terug bij het vertrouwde ISVW in Leusden. Het thema was "Vredesonderwijs en diversiteit binnen montessorischolen". Inspiratie werd gegeven door Iliass El Hadioui over de her(be)leving van het montessori gedachtegoed in een laatmoderne, superdiverse samenleving met groeiende verschillen en ongelijke kansen.

Tijdens de aan de SLC gekoppelde netwerkbijeenkomst werd Conny van der Zee gekozen als bestuurslid als opvolger van Jan Wouter Koning, het visiestuk Professionaliseren vastgesteld (waarin een kwaliteitskader voor opleiders en opleidingen) en ook het Ontwikkelplan 2022-24.

Tijdens de netwerkbijeenkomst van maart 2023 werd gesproken over het meer SMART maken van het Ontwikkelplan, werd Florence Weytingh gekozen als opvolger van San van Donselaar in het netwerkbestuur, de SLC van 2023 verder voorbereid, een oriëntatietraject voor montessoriaans leiderschap besproken, passeerden de kenniskringen de revue en was er een presentatie over materiaalontwikkeling in het VMO. Tot slot werd de netwerkbegroting 2023-24 vastgesteld.

3.3.3 Ontwikkelplan

Het netwerk werkt aan de hand van een tweejarig ontwikkelplan. Basis hiervoor zijn de Kenniskringen.

Aan het functioneren van het netwerk ligt een besturingsfilosofie ten grondslag. Het netwerk is in essentie dienend aan de scholen. Ter verwezenlijking van de in het Ontwikkelplan genoemde doelen staat de vraag centraal wat het netwerkbestuur en wat de schoolleiders hieraan kunnen bijdragen. Hieruit vloeien vervolgens voort: 'taken', 'bevoegdheden' en 'verantwoordelijkheden'. In het algemeen geldt: het netwerk komt voor het netwerkbestuur; de verantwoordelijkheid van het netwerkbestuur volgt uit de gezamenlijke verantwoordelijkheid.

3.3.4 Visitaties

Het Netwerk 12-18 werkt met cycli van erkenningsvisitaties en ontwikkelvisitaties. Na een erkenningsvisite volgt in principe na drie jaar een ontwikkelvisite en zo verder.

In dit verenigingsjaar zijn zeven trajecten voor een erkenning afgerond, een hiervan was een eerste erkenning. Er was een ontwikkeltraject.

Het rooster van visitaties zal in het vervolg eerder bekend worden gemaakt.

3.3.5 Losse ontwikkelingen

Binnen de vereniging is de discussie gevoerd over het declareren (zie ook hoofdstuk 1). Het db van het netwerk heeft zich op het standpunt gesteld dat declareren bij de NMV niet aan de orde zou moeten zijn.

Samen met Global Montessori Games is gesproken over de vraag hoe meer VMO-scholen bij deze evenementen te betrekken.

Binnen het netwerk is nagedacht hoe aansluiting te krijgen bij de twee lectoraten en wellicht ook de leerstoel aan de Erasmus Universiteit. De SLC in 2023 zou wellicht een aanknopingspunt kunnen bieden iets te gaan doen met een lectoraat.

Vanuit de Kenniskring Maatwerk zijn drie themabijeenkomsten voorbereid. Het blijft in de praktijk lastig hiervoor voldoende deelnemers op de been te krijgen.

3.4 Voornemens schooljaar 2023-2024

Het Ontwikkelplan 2022-24 zal het komende jaar inhoudelijk verder worden uitgewerkt.

De themabijeenkomsten door de Kenniskring Maatwerk worden gecontinueerd.

Bezien wordt of de Kenniskring Doorlopende leerlijn 0-18 kan worden opgestart.

Het kwaliteitskader voor opleiders en opleidingen moet tijdens de SLC van oktober 2023 worden vastgesteld.

4 Netwerk Opleiders & Ontwikkelaars

4.1 Doel

Het Netwerk Opleiders en Ontwikkelaars verbindt opleiders die zich bezighouden met het opleiden van nieuwe montessorianen of het ontwikkelen van nieuw aanbod. Het Netwerk is gericht op gezamenlijke ontwikkeling.

4.2 Samenstelling

In dit Netwerk zijn vertegenwoordigd:

- AVE.IK
- De Nederlandse Montessoriopleiding
- Hogeschool Rotterdam e.o., PABO
- Hogeschool Utrecht, Instituut Theo Thijssen
- Mirjam Stefels Montessori Onderwijs Advies en Training
- Montessorisports
- PABO Hogeschool van Amsterdam
- Thomas More Hogeschool
- Saxion APO Enschede
- VIVID Onderwijs

Het Netwerk Opleiders & Ontwikkelaars is het afgelopen jaar zes maal bijeengekomen, ook online, los van een gezamenlijke studiedag, gewijd aan 'stilte'.

4.3 Werkzaamheden, besluiten en adviezen

In het verenigingsjaar 2022-23 hebben de gezamenlijke opleiders 393 diploma's verstrekt en 9 certificaten.

De 393 diploma's waren als volgt uitgesplitst:

- 234 basisbekwaam
- 45 vakbekwaam
- 90 Het jonge kind
- 24 OOP

Vanuit het netwerk is veel tijd gaan zitten in de herregistratie van de opleiding voor leidinggevendend bij het Schoolleidersregister.

Uitgebreid is kennisgemaakt met de nieuwe Lector Vernieuwend onderwijs, Symen van der Zee.

Discussie is ontstaan over de naamgeving van De Nederlandse Montessori Opleiding. Tevens is onduidelijkheid ontstaan over de inhoud van de opleiding Leidinggevendend en wie deze kan verzorgen. Dit alles heeft ertoe geleid dat een traject is gestart, onder begeleiding van een externe, om te zien hoe de montessori-opleidingsinstellingen en de verschillende opleidingen die worden verzorgd, kunnen worden gecertificeerd.

Gedurende het verenigingsjaar zijn verscheidene werkgroepen actief geweest: digitaal materiaalboek, opleiding leidinggevendend, muziek, werkplekcoach, visie en visie op opleiden, bekwaamheden.

Inhoudelijk is verder gewerkt aan de termen die zijn bepaald in de vorig jaar gehouden studiedag: Vrijheid, Opgeleide montessori-leraren, Heterogene groepen, Lange ononderbroken werkperiode en Werken met montessorimateriaal. De hierover gemaakte teksten moeten worden gekoppeld aan een curriculum.

De netwerkbegroting is vastgesteld.

4.4 Voornemens schooljaar 2023-2024

Het gehele certificeringstraject zal worden afgerond, waarna ook gewerkt kan worden aan een curriculum.

5 Netwerk Ouders, Lectoraat en Internationalisering

5.1 Doel

In deze paragraaf worden een aantal ontwikkelingen bij elkaar genomen die los staan van een ander netwerk, maar die wel zorgen voor ontwikkeling van de NMV en vernieuwing.

5.2 Netwerk Ouders

Dit verenigingsjaar is het netwerk Ouders van start gegaan. In de strategische koers van de NMV zijn de acties en de richting bepaald.

Om bekendheid te geven aan het netwerk is er een oproep bij alle scholen gedaan om ouders te werven.

Een actieve groep ouders heeft een algemeen plan van aanpak opgesteld met daarin drie pijlers: communicatie, activiteiten en de website. Er zijn een vijftal bijeenkomsten geweest waarin de pijlers in concrete activiteiten zijn uitgewerkt.

De werkgroep website heeft een statisch deel ontworpen dat dit kalenderjaar online gaat komen.

De werkgroep communicatie verdiept zich in het maken van een nieuwsbrief, waarbij de grote uitdaging is hoe er rekening gehouden kan worden met de AVG regels met betrekking tot het inschrijven voor de nieuwsbrief en het bewaren van de e-mailadressen.

De werkgroep activiteiten gaat zich oriënteren op de Montessori-dag in maart.

Het netwerk heeft op dit moment de grootste prioriteit om meer ouders te werven, zodat de werkgroepen voldoende capaciteit hebben. Een van de coördinatoren heeft op de ALV in mei 2023 een presentatie gegeven over de opzet van het netwerk.

5.3 Internationaal

Het jaarlijkse congres van Montessori Europe vond plaats van 29 september t/m 1 oktober 2023 in Gdansk. Het thema was: "Het bevorderen van solidariteit en sociale rechtvaardigheid in het Montessorionderwijs". De NMV is lid van Montessori Europe; een aantal bestuursleden heeft namens het bestuur deelgenomen aan het congres. Een leerling van MHV Pantarijn in Wageningen is mede organisator van het Congres geweest. Sinds vorig jaar maken ook leerlingen deel uit van het congres.

Jaap de Brouwer heeft afgelopen jaar op een internationale conferentie in de Verenigde Staten lezingen gegeven, evenals op het Montessori Europe congres in Gdansk. Ook sprak hij tijdens een online conferentie van de Montessori Group uit Londen en leverde op de ALV van de AMI een bijdrage.

In juni heeft een kennismaking plaatsgevonden met de AMI; een verkenning heeft plaatsgevonden op gezamenlijke thema's. In het najaar 2023 is er een vervolgbijeenkomst.

5.4 De Lectoraten Vernieuwingsonderwijs en Vernieuwend onderwijs

De lector Vernieuwingsonderwijs van Thomas More en de lector Vernieuwend Onderwijs van Saxion Hogeschool werken samen aan onderzoeksvragen van onder andere de NMV.

Op de ALV van november is de publicatie *Montessori en burgerschapsonderwijs* gepresenteerd. Het bestuur van de NMV heeft op verzoek van het onderwijsveld de opdracht aan het lectoraat gegeven deze nota te schrijven. De publicatie is ter beschikking gesteld aan alle montessorischolen. Ook heeft de Nederlandse Montessori Onderzoek groep een observatietool ontwikkeld voor het meten van de implementatie van het montessori onderwijs in het basisonderwijs.

De lectoraten zijn structureel onderdeel van de redactie van het Montessori Magazine en leveren maandelijks een bijdragen aan de NMV-nieuwsbrief
Het belang van onderzoek en een visie daarop als vereniging staat voor het komend jaar op de agenda. Het onderzoeken van een mogelijke aansluiting bij een leerstoel aan de Erasmus Universiteit staat eveneens op het programma.

Een greep uit de publicaties, presentaties en producten van de lectoraten:

- de Brouwer, J. & Sins, P.H.M. (2022). Perspectives on Montessori. Deventer: Saxion Progressive Education University Press.
- de Brouwer, J. (2022). Een kinderperspectief op wereldproblemen. Montessori Magazine, (46)1, 6-9.
- de Brouwer, J. (2022). Effectiviteit van montessorirekenonderwijs. Montessori Magazine, 45(2), 8-11.
- de Brouwer, J. (2022). Fostering executive functions the Montessori way. Presentatie op Montessori Europe Amsterdam, oktober, 2022.
- de Brouwer, J. (2022). Het kind van de toekomst is een evenwichtige persoonlijkheid met lef. Dalton Visie. Tijdschrift voor Daltononderwijs, 11(2), 29-30.
- de Brouwer, J. (2022). Montessoriaanse muziekles: durven, doen en dromen. Montessori Magazine, (45)3, 6-9.
- de Brouwer, J. (2022). Montessorionderwijs: tussen kunst en kitsch. Lezing op de studiedag
- Montessori opleiders Nederland, Apeldoorn, Mei, 2022.
- de Brouwer, J. (2022). Montessorionderwijs: tussen kunst en kitsch. Lezing op de studiedag Stichting Monton Nederland, Utrecht, oktober, 2022.
- de Brouwer, J., Klaver, L., & van der Zee, S. (2022). Montessori en burgerschap. Balanceren tussen toerusten en ruimte geven. Uitgave van Saxion Hogeschool.
- Debs, M., de Brouwer, J. ., Murray, A. K., Lawrence, L. ., Tyne, M. ., & von der Wehl, C. . (2022). Global Diffusion of Montessori Schools: A Report From the 2022 Global Montessori Census. Journal of Montessori Research, 8(2), 1–15.
- Debs, Mira C., Angela K. Murray, Jaap de Brouwer, Lynne Lawrence, Megan Tyne, and Candice von der Wehl. 2022. "Creating a Montessori Global Census: Preliminary Results." Paper presented at the American Educational Research Association Annual Meeting, San Diego, CA, April 2022.
- Klaver, L. & Stefels, M. (2022, oktober). Montessori en burgerschapsonderwijs: Balanceren tussen toerusten en ruimte geven. NMV directeurenoverleg Noord-Holland, Zwaag.
- Klaver, L. (2022, mei). Een Montessorivisie op burgerschapsonderwijs. Onderzoeksofzet. ALV NMV, Utrecht.

- Santing, V.E., Klaver, L. (2022, 7 oktober). Comparing Montessori and Dalton to regular education [presentatie]. Montessori Europe Annual Congress, Amsterdam, Nederland.
- Sins, P.H.M. (2022). Teaching is an art. Column Didactiefonline, Montessori en Dalton nieuwsbrief.
- Sins, P.H.M. (2022). Drie keer scheepsrecht als het om leren gaat. Column Didactiefonline, Montessori en Dalton nieuwsbrief.
- Sins, P.H.M., Berends, R., Bors, G., De Brouwer, J., Mayo, A., Van der Zee, S., & Nicolai, J. (2022). Onderwijsvernieuwers toen en nu. JSW, 8.
- Van der Zee, S. (2022). Onderzoek van het lectoraat Vernieuwend Onderwijs. Presentatie tijdens de Algemene Ledenvergadering van de Montessori-vereniging.
- Van der Zee, S. (2022). AI en onze curriculumvisie. Artikel in Montessori magazine.
- Van der Zee, S. (2022). Evidence based Montessori-onderwijs. Column Nieuwsbrief Montessorionderwijs en LinkedIn.
- Van der Zee, S. (2022). Effectief, mits.... Artikel in Montessori magazine.
- Van der Zee, S. (2022). AI en onze curriculumvisie. Artikel in Montessori Magazine.
- Van der Zee, S. (2022). Evidence based Montessorionderwijs. Column Montessori nieuwsbrief.

6 Communicatie

In het schooljaar 2022-2023 hebben alle netwerken kritisch gekeken naar de strategische koers. Dit met de opdracht om de eigen ontwikkelingen binnen het netwerk en de gewenste ontwikkelingen te plaatsen in deze koers-opzet. Zo wordt de invulling van de koers steeds concreter. In het nieuwe schooljaar gaan we samen met de verschillende netwerken kijken naar de gezamenlijke onderwerpen en de verbinding in de ontwikkeling.

6.1 Vernieuwing van het magazine

In schooljaar 2022-2023 zijn de eerste drie edities uitgekomen van ons nieuwe magazine. Wij kijken naar een magazine dat divers is, een enthousiaste uitstraling heeft en dat inhoudelijk goed is. Tegelijkertijd is de website die bij het magazine hoort ook online gekomen: <https://magazine.montessori.nl/>. Op de site kunnen interviews volledig gelezen worden en stukken worden teruggezocht. In het magazine wordt, door middel van QR codes, regelmatig verwezen naar de stukken op de site. Aan het einde van het schooljaar is de nieuwe opzet geëvalueerd binnen de redactie en hebben we besloten om de rubrieken zoals die er waren, ook het komende jaar te gebruiken.

6.2 Opzetten nieuwe website

In 2022-2023 is de basis voor de nieuwe website gemaakt. Voor de teksten die op de website moeten komen is er contact gelegd met de verschillende netwerken. Helaas is hierop nog te weinig gebeurd waardoor de teksten op de vernieuwde site nog niet af zijn. Er

is hiervoor een oplossingsrichting voorgesteld waarbij een organisatie vanuit de netwerken teksten gaat verzorgen.

Als het “statische” deel van de site gereed is, dan moeten we ook kijken naar een manier waarop we kunnen zorgen dat ontwikkelingen die in Nederland op montessorigebied gebeuren, een podium krijgen op de site.

6.3 Montessorinet

Montessorinet, de online community van de NMV, heeft het afgelopen jaar afscheid genomen van haar moderator en is gezocht naar een opvolger. Deze is gevonden in de persoon van Suzanne van der Heijden. Zij zorgt om de week voor de Montessorinet nieuwsbrief, en houdt de site in de gaten. We zijn op zoek naar een manier om de betrokkenheid bij Montessorinet wat te vergroten.

6.4 Publicatie Burgerschap

Het Lectoraat Vernieuwend onderwijs heeft in het schooljaar 2022-2023 een publicatie afgerond met de titel: *Montessori en burgerschap: balanceren tussen toerusten en ruimte geven*. Naast dat deze digitaal beschikbaar is gekomen op de site van de NMV, is deze ook opgestuurd aan al onze leden.

6.5 Landelijke montessoridag

Voor de montessoridag op 8 maart hebben we aan onze leden gevraagd om op sociale media hun uitingen te doen van de dag. Heel wat leden hebben dat gedaan.